

Inleiding Tekst 1.

In het verre verleden in de 13^e eeuw voor Christus, aldus de mythe, trouwde de Griekse godin Thetis met de Griek Peleus, koning van Thessalië. Ze gaven een groot huwelijksfeest en nodigden al de goden uit. Alleen de godin Eris, de godin van de ruzie, nodigden ze niet uit. Helaas, voor het koningspaar had Eris dat door en zij zon op wraak. Zij ging naar het paleis, zette de deur van de feestzaal op een kier en wierp door die kier een blinkende gouden appel met het opschrift “ΚΑΛΛΙΣΤΗΙ ΘΕΩΙ” (kallistei theooi), of wel “Voor de mooiste godin”.

Onmiddellijk stortten alle godinnen zich op de appel, maar drie bleven er over: Iuno, de vrouw en zus van de hoofdgod Iuppiter, Minerva de dochter van Iuppiter en Venus. Zij vroegen Iuppiter om uitspraak te doen. Deze wilde dat niet. Als hij zijn vrouw passeerde, zou hij onvoorstelbare ruzie krijgen en hun huwelijk was toch al niet te best. Zijn dochter kon hij natuurlijk ook niet tegen het hoofd stoten en als hij Venus afwees, zou hij de liefde voortaan wel kunnen vergeten. Hij deed het enige wat verstandig was en verwees hen naar een heuse vrouwenkenner, de Trojaan Paris, ook wel Alexander geheten. Paris was na zijn geboorte door zijn vader Priamos, koning van Troje te vondeling gelegd; zijn vrouw Hecuba had namelijk gedroomd dat hij de ondergang van Troje zou worden. Hij was door een herder gevonden en opgenomen. Iuppiter had diens naam nog niet uitgesproken, of ze stonden al voor de arme jongeman. Hij was net in de heuvels en hoedde het vee van zijn stiefvader. Ze legden hem de vraag voor wie van hen de mooiste was. Zo moest hij als speelbal van de goden als eerste jurylid van de eerste Miss-Worldverkiezing aller tijden uitmaken wie de mooiste was. De drie godinnen gedroegen zich als echte deelnemers van een schoonheidsverkiezing en Paris liet zich dan ook omkopen. Als womanizer ging hij door de knieën voor het aanbod van Venus: “Paris, kies mij en je krijgt de mooiste vrouw van de wereld.” Dit aanbod kon hij niet weigeren.

Paris geeft Afrodite de appel, schilderij van Cornelisz 1592

De twee andere godinnen dropen boos af en waren vanaf dat moment de Trojanen slechtgezind. Zij zouden er in de toekomst alles aan doen om Troje en de Trojanen te vernietigen. Venus hield woord: "Paris, neem een schip en vaar naar Griekenland, naar de Peloponnesos. Daar woont in Sparta als vrouw van Menelaos, koning van Sparta, Helena. Zij is de mooiste. Ga en haal haar." Paris luisterde, bracht een schip in gereedheid, voer over de zee, ging naar Sparta, belde aan en toen Helena verscheen (Menelaos was niet thuis), vielen beiden op elkaar. Helena ging vrijwillig mee naar Troje, maar Menelaos accepteerde dat niet zo maar. Toen hij erachter kwam dat zijn weg was, riep hij zijn broer te hulp. Dit was Agamemnon, koning van Mycene, de grote koning van Griekenland en opperbevelhebber van de Griekse strijdkrachten. Nu was het zo dat, toen Helena ooit uitgehuwelijkt moest worden, er vele vrijers naar haar vaders huis waren gekomen. Haar vader Tyndareos had uiteindelijk zijn dochter uitgehuwd aan Menelaos, maar had blijkbaar een vooruitziend oog: hij liet alle

vrijers zweren te hulp komen, als er iets met Helena zou gebeuren. Agamemnon was dat niet vergeten. Hij riep alle koningen van Griekenland op om ten strijde te trekken tegen Troje. Het verzamelpunt was Aulis.

Na de nodige problemen in Aulis konden de Grieken naar Troje oversteken, maar hun wachtte een zware oorlog die tien jaren zou duren. Vele helden stierven daar onder wie

de grote held Achilles, zoon van Thetis en Peleus. Nooit zouden ze Troje ingenomen hebben, als Iuno en Minerva hen niet hadden gesteund. Minerva bracht haar lievelingsheld, de sluwe Odysseus, op het idee een houten paard te bouwen, daarin mannen te verstoppen. De Grieken moesten doen, alsof ze weg zouden varen, maar ze moesten zich in werkelijkheid achter het eiland Tenedos voor de kust verstoppen.

Dat gebeurde. In de nacht, toen de Trojanen dronken sliepen, voeren de Grieken terug en klommen de Grieken uit het paard, openden de poort en lieten het teruggevaren leger in de stad. Nu volgde een bloedbad. De Trojanen werden afgemaakt. De Grieken hadden nergens ontzag voor, ook niet voor de tempels en de goden en haalden zich zo de woede van de goden op de hals: velen kwamen op de weg naar huis om. Slechts weinigen van de Trojanen overleefden het, onder wie de prins Aeneas, zoon van Venus. Het was zijn lot en plicht de goden(beelden) van Troje mee te nemen en op zoek te gaan naar het Avondland en daar een stad te stichten, van waaruit ooit een wereldrijk zou ontstaan: het *Imperium Romanum*.

Opdracht 25.

1. Wat zal de reden geweest zijn dat alleen Iuno, Minerva en Venus van de andere godinnen overbleven?
2. Waarom zou Iuppiter zijn dochter niet tegen het hoofd willen/kunnen stoten? Welk woordgrapje zit dus in deze vraag?
3. In onze ogen is het vreemd dat Paris vee hoedde. Hoe kwam het dat hij vee hoedde? Zoek het antwoord eventueel op internet op.
4. Welk aanbod deden Hera en Athena aan Paris?
5. In de tekst zitten twee anachronismen (elementen, die niet in die tijd thuis hoorden). Noem ze.
6. De tijdlijn van het verhaal klopt niet helemaal: huwelijksfeest – Eris – gouden appel – Trojaanse oorlog – tien jaren – dood van Achilles. Wat klopt niet of is in ieder geval vreemd?
7. Er was een Trojaanse priester die de Trojanen ervan probeerde te weerhouden het paard binnen de muren te slepen. Wie was dat en hoe is het met hem afgelopen?

Opdracht 26.

Vertaal onderstaande tekst in correct Nederlands. Laat na iedere regel één regel open.

Tekst 1.1 Aeneas on the run.

1. Aeneas fugit.

Graecus exercitus Troiam delet. Graeci necant Troianos.

Pauci fugiunt. Regius Aeneas filium suum capit et ex Troia exit.

Anchises, pater Aeneae, exit. Aeneas multos Troianos colligit.

5. Aeneas fugit, quia dei eum iubent Troiam relinquere et novam patriam petere. Aeneas pius est et facit, quod dei iubent.

Naves parat. Troiani iuvant. Ventum manet. Ventus mox venit et Aeneas naves in pontum agit. Venti eum per pontum impellunt in Africam.

Ibi in oram pervenit et Aeneas cum suis naves relinquit et castra facit.

10. Nunc nox advenit. Aeneas et milites sui dormiunt.

adveni-re	bereiken
Aeneae	van Aeneas
ag-e-re, -o	drijven, doen
Anchises	Anchises, vader van Aeneas
cap-e-re, -io	pakken, nemen
castra <i>n.pl.</i>	kamp
collig-e-re, -o	verzamelen
cum suis	met de zijnen
dele-re, deleo	vernietigen
deus	god

dormi-re	slapen
est	(hij, zij, het) is
et	en, ook
eum	hem
ex	uit
exercitus	leger
exi-re	weggaan
fac-e-re, -io	doen, maken
filius	zoon
fug-e-re, -io	vluchten

Graecus	Grieks, Griek
ibi	daar
impell-e-re, -o	voortdrijven
in + acc.	naar, in
iube-re, -eo	bevelen
iuva-re	helpen
mane-re, -eo	wachten (op), blijven
miles, militem	soldaat
mox	spoedig
multus	veel
navis, navem	schip
neca-re	doden
novus	nieuw
nox, noctem	nacht
nunc	nu
ora	kust
parare	gereed/klaar maken
pater, patrem	vader

patria	vaderland
paucus	weinig
per + acc.	over, door
perveni-re	bereiken, aankomen
pet-e-re, -o	proberen te bereiken, vragen
pius	vroom, toegewijd
pontus	zee
quia	omdat
quod	wat
regius	koninklijk
relinqu-e-re, -quo	verlaten
suus	zijn, haar, hun (eigen)
Troia	Troje
Troianus	Trojaans, Trojaan
veni-re	komen
ventus	wind

Opdracht 27

Beantwoord onderstaande vragen bij de tekst van opdracht 26.

1. Vergelijk de opbouw van zin 1 (Graecus ... delet) en de volgende zin (Graeci .. Troianos) Welk verschil zie je in de opbouw?
2. Waarom vluchten slechts pauci r2? Leg je antwoord uit.
3. Noem twee Trojaanse vluchtelingen bij naam.
4. In r4 staat "multos Troianos" Welke eerdere mededeling zou jou juist doen denken dat multos hier verkeerd is?
5. Geef twee verschillende redenen waarom Aeneas vlucht.
6. Waarom parat Aeneas naves r.7?
7. Troiani iuvant r.7 Is deze opmerking overbodig of niet? Leg uit.
8. r.7-8 Aeneas naves in pontum agit. Hoe moet je je dat voorstellen?
9. Naves relinquit r9. Wat is de gebruikelijke zeemansuitdrukking voor de woorden.